

Qədim Şirvanda cavanlaşan, gözəlləşən Ağsu

... Elə güman edirdim ki, rayon icra hakimiyyətinin başçısı Rövşən Bağirov səhbətə həyata keçirilmiş sosial-iqtisadi yönümlü tədbirlər, icra olunmuş layihələr, müxtəlif sahələrdə əldə edilmiş uğurlar və konkret göstəricilər barədə danışacaq. Çünki həmin istiqamətdə nə qədər işlər görüldüyünü yaxşı bilirdim.

Lakin rayon rəhbəri ictimai-siyasi məsələləri daha önə çıxartmağı məqsəduyğun saydı:

– Ötən il şanlı Zəfər gününün beşinci ildönümünü böyük fəxarət hissi ilə qeyd etdik. Bu münasibətlə keçirilən hərbi paradda son illər ərzində ordu quruculuğunda görülmüş işlərin bir hissəsi xalqımıza və bütün dünyaya nümayiş etdirildi. Son 5 il ərzində Azərbaycan Silahlı Qüvvələri öz gücünü böyük dərəcədə artırmışdır. Yeni silahlar və texnika ilə təchiz edilmiş Ordumuz bu gün istənilən vəzifəni icra etməyə qadirdir.

Bu Qələbə dünyanın ən mötəbər ünvanı olan Amerika Birləşmiş Ştatlarının paytaxtında – dünyanın 1 nömrəli ofisi olan Ağ evdə ABŞ Prezidentinin iştirakı ilə təsdiqləndi. Beləliklə, 30 il ərzində əsas vəzifəmiz olan ərazi bütövlüyümüzün bərpası və bütün dünya tərəfindən bunun qəbul edilməsi məsələsi öz həllini tapmışdır. Bu gün isə bütün ölkə üzrə geniş quruculuq işləri aparılır, hər bir bölgədə inkişaf müşahidə olunur.

Bu yerdə rayon rəhbərinin dediklərinə əlavə edərkən, Ağsuda dövlətimizin müstəqilliyi, ərazi bütövlüyü və suverenliyi uğrunda canlarından keçmiş şəhidlərin sayı 136, müharibə əlillərinin sayı 61, müharibə veteranlarının sayı isə 1161 nəfərdir. Onlara göstərilən diqqət və qayğı daim dövlət siyasətinin prioritet istiqamətlərindən biri olub. Öminliklə deyə bilərik ki, şəhid ailələrinin və qazilərin hamısının problemləri rayon rəhbərliyinin diqqət mərkəzindədir. Onlarla dəfələrlə görüşmüşəm. Həmişə ağız dolusu danışblar. Onlara göstərilən diqqətdən razı qaldıqlarını bildiriblər.

Bu şəhərə istər Şamaxıdan, istər Kürdəmirdən, istərsə də Göyçaydan – hansı istiqamətdən gəlsəm də, fərqli əlamir. Dərhal Şirvanın saz-söz ustalarından olan Aşıq Şakirin “Kəndimiz” adlı qoşması və bu ulu ozanımızın unudulmaz səsi yada düşür.

Qızıldır hər qarış torpağın, daşın, Odur ki, dağlardan ucaq başın.

Şakirəm, hüsnünə min dastan qoşum, Layıqsan şeirə, sözə, kəndimiz!

Aşıq bu satirləri doğulub böyüdüyi Xəlillli kəndi haqqında yazmışdı. O Xəlillli ki, ötən ilin dekabrında Ərəbmehdibəy kənd ərazisi vahidinin tərkibindən çıxarılaraq yeni kənd statusu verilməsinin 25 ili tamam olmuşdu. O Xəlillli ki, rayon icra hakimiyyətinin başçısı Rövşən Bağirovun indi hesabatını vərəqlədiyimiz 2025-ci ildə sakinlərlə bir neçə dəfə görüşdüyü kəndlərdəndir.

Yadımdadır, ötən ilin avqustunda rayon rəhbərinin burada keçirdiyi sayyar qəbulunda vətəndaşlar tərəfindən kənddə elektrik təchizatının yaxşılaşdırılması, yeni tibb məntəqəsinin tikilməsi, suvarma arxlarının bərpası, işlə təminat, ünvanlı dövlət sosial yardımın verilməsi ilə bağlı xahiş və təkliflər səsləndirilmişdi. Ən başlıcası, Xəlillli camaatı aşığın “Hüsnünə min dastan qoşmaq” istədiyi kəndin daha da abad və firsəvən olması üçün əllərindən gələni edir.

O da yadıma düşdü ki, mən 14 il əvvəl – 2012-ci il mart ayının 3-də “Xalq qəzeti”ndə verilmiş “Ağsuda Aşıq Şakir Hacıyevin 90 illiyi qeyd olunmuşdur” adlı yazıda Şirvan camaatının bu müqtədir ustada olan sevgisinin miqyasını qələmə almağa çalışmışdım. O vaxt akademik Rafael Hüseyinov təkcə Aşıq Şakir haqqında deyil, bütövlükdə Ağsu haqqında necə danışmış-

Öyrəndik ki, həmin parkda müasir məşin və avadanlıqdan ibarət nəqliyyat-texnika parkı, yem zavodu, toxum fabriki, atlık və sütlük heyvandarlığın inkişafı məqsədilə kompleks fəaliyyət göstərir. 2024-2025 təsərrüfat ilində Aqroparkda 1192 ton buğda, 210 ton arpa, 318 ton dən üçün qarğıdalı, 3475 ton yaşıl kütlə qarğıdalı istehsal olunub. Eləcə də 1963 hektar sahədə fəaliyyət göstərən “Süsən Aqro” MMC-də 2024-2025 təsərrüfat ilində 1105 ton buğda, 1019 ton arpa və 643 ton dən üçün qarğıdalı istehsal edilib. Bundan başqa, ötən il rayonun iri fermer təsərrüfatları tərəfindən kənd təsərrüfatında tətbiq olunan müntəzəqqi metod və texnologiyalara xüsusi önəm verilib. Bunun nəticəsidir ki, damcı suvarma sistemi 1115 hektara, pivot suvarma sistemi isə 3246 hektara çatdırılıb.

Üç-dörd il əvvəl hansısa yazıda qeyd etmişdim ki, Ağsu rayonu aranı da, dağı da olan rayonlarımızdan, Ağsu şəhəri isə mərkəzindən cəyniədlə çayın keçdiyi şəhərlərimizdəndir. O zaman ağsulu hamkarlarımızdan biri soruşmuşdu ki, bəs Ağsu dolaylarını nə üçün demirsən? Axı 14 kilometr uzunluğunda olan həmin dolaylar uzun illərdir çoxsaylı bədii filmlərdə, ədəbi əsərlərdə, turist yazılarında öz əksini tapır.

Demişdim ki, təbiətin bu rayonun sakinlərinə bəxş etdiyi həmin gözəllik artıq ikinci plana keçmək üzrədir. Çünki bu gün insan əli Muğanlı – İsmayılı yolunun Ağsu ərazisindən keçən hissəsində – Ağsuçayın üstündə və Sanqalan dağının altında, sözün həqiqi mənasında, möcüzəyəbənzər işlər aparır.

Mətbuatdan məlum olduğu kimi, həmin ərazidə Cənubi Qafqazın ən böyük asma körpüsünün tikintisi aparılır. Körpü Ağsuçay üzərindən, 4,5 kilometrlik Muğanlı – İsmayılı – Qəbələ avtomobil yolunun üzərində tikilir. Bu möhtəşəm mühəndislik qurğusunun uzunluğu 1135 metr, yerdən hündürlüyü isə 76 metrdir. Bildirilir ki, yol adıçkilən körpüdən sonra tuneldən keçəcək. Tikintisi başa çatmaqda olan tunelin uzunluğu isə nə az, nə çox düz 865 metr olacaqdır.

Bu tikintiyə hamıdan çox sevinənlərdən biri də mənəm. Çünki bölgə müxbiri kimi fəaliyyət göstərdiyim İsmayılı, Qəbələ, Oğuz, Şəki, Qax, Zaqatala və Balakən rayonlarına məhz bu yolla gedib gəlirəm. İndi həmin məsafəni həm xeyli tez başa vuracağam, həm də yolun bir kilometrədən çox hissəsinin 76 metr hündürlükdə qat edilməsinin özü gözəllik, romantika və adrenalin olacaq. Doğrudur, bu tikintiləri Ağsu rayonu yerinə yetirmir, amma o da faktıdır ki, istənilən cənəbi reportyor buradan hazırladığı materialda “Azərbaycanın Ağsu rayonunda yol-tikinti uğurları” ifadəsini mütləq dilə gətirəcək.

Rayonun iqtisadi göstəriciləri haqqında daha bir fakt: “Cənubi Qafqaz regionunda ən iri müəssisələrdən olan “Az-Granata” MMC-nin şirə və şərab emalı zavodunda ötən il 11 milyon 933 min kiloqram şirələr, 117,6 min dekalitr spirtli içkilər istehsal olunub. Bu göstəricilər 2024-cü illə müqayisədə şirə istehsalı üzrə 1 milyon 436 min kiloqram, spirtli içkilər üzrə 41,3 min dekalitr çoxdur. Müəssisənin məhsulları yerli bazarlarda satılmaqla yanaşı, dünyanın 11 inkişaf etmiş ölkəsinə də ixrac olunur. Bunların sırasında Amerika Birləşmiş Ştatları, Yaponiya, Almaniya, Kanada, Rusiya, Finlandiya, Belarus, Çin Xalq Respublikası, Avstraliya və digər ölkələr var.

Mirnemət Məmmədovla söhbət edirdim. Uzun illər bir yerdə işləmişik. Əslən Ağsunun Bozavand kəndindəndir. Atası Seyidağa Məmmədov uzun illər təsərrüfat rəhbəri olub. Rayonun sayılı seçilən bir ziyalısi kimi onun bir sözüni iki elayın adama heç kəs rast gəlməyib. Dəfələrlə görüşmüşdük. Bizi öz doğma balası kimi qarşılayardı. Ruhlu sad olsun!

Mirnemət də təqaüdə çıxan kimi Bakıda qalmadı. Öz doğma yurd-yuvasına, Ağsuya qayıtdı. İndi burada yaşayır. Hər gedəndə mütləq görüşürəm. Rayonu o baş, bu baş gəzirək. Zövq alırıq. Hər dəfə söh-

ci il tarixli Sərəncamı ilə Azərbaycanın çoxəsrlik tarixə malik şəhərsalma və memarlıq mədəniyyəti ənənələrinin yaşadılması, eləcə də ölkədə bu sahədə yeni çağırışlara cavab verən müntəzəqqi yanaşmaların təşviqi və tətbiqinin genişləndirilməsi məqsədilə ölkəmizdə 2026-cı il “Şəhərsalma və Memarlıq İli” elan edilib. Öyrəndik ki, bu məqsədlə Ağsuda tərtib edilmiş Tədbirlər Planına uyğun olaraq rayonda tikinti, abadlıq-quruculuq işləri rayon icra hakimiyyətinin aidiyyəti şöbəsi, eləcə də rayonun aidiyyəti qurumları tərəfindən diqqət mərkəzində saxlanılır.

Rayon rəhbəri əmindir ki, 2026-cı ildə Ağsunun hələ də telefon rabitəsi və internet şəbəkəsi mövcud olmayan ucqar yaşayış məntəqələrinin telefonlaşdırılması və internet xidməti göstərilməsi üçün bütün imkan və vasitələrdən istifadə ediləcək. Eləcə də müəssisə, idarə və təşkilatlarda çalışanların iş şəraitinin yaxşılaşdırılması üçün imkanlardan tam istifadə olunacaq, əhalinin sosial müdafiəsi və sosial təminatı ilə bağlı dövlət tədbirlərinin reallaşdırılması davam etdiriləcəkdir.

Rövşən Bağirovun fikrinə, bəzi iqtisadi çətinliklərə baxmayaraq, ağsulu- lardan sonra da respublikada bütün sahələrdə aparılan sürətli inkişaf tədbirlərindən kənarda qalmayacaq. 2026-cı ildə qarşıya qoyulan vəzifələrin uğurla həll edilməsi üçün bütün imkanlardan tam və səmərəli istifadə edəcəklər.

22 oktyabr 2019-cu il tarixli “Tarix-mədəniyyət qoruqlarının yaradılması haqqında” Sərəncamının üçüncü bəndi bizim üçün, sözün həqiqi mənasında, bayram bayram əhvali-ruhiyyəli xəbər idi. Həmin sənədin preambulasında deyilirdi ki, Azərbaycanın qədim və orta əsrlər tarixi Şərq və Qərb mədəniyyətləri arasında körpü rolunu oynayaraq yüzillər boyu bəşər sivilizasiyasının inkişafına dəyərli töhfələr vermiş İpək Yolu ilə sıx şəkildə əlaqəlidir. Qədim şəhər yerləri, karvansaraylar, körpülər, qoruyucu qalaların qalıqları və memarlıq abidələri ilə zəngin Azərbaycan ərazisi bu gün də İpək Yolunun parlaq izlərini daşımaqdadır.

Mirnemət dediklərinə onu da əlavə etdi ki, cənab Prezidentin həmin sərəncamı ilə “Çıraqqala-Şəbran” Dövlət Tarix-Mədəniyyət Qoruğu, “Qədim Şəmkir Şəhəri” Dövlət Tarix-Mədəniyyət Qoruğu və Ağsu rayonunun tarixi ərazisi “Orta Əsr Ağsu Şəhəri” Dövlət Tarix-Mədəniyyət Qoruğu elan edilmişdi. 104 hektardan çox ərazini əhatə edən qoruq haqqında öyrəndiklərimizin hamısını qeyd etməyə imkan yoxdur. Ən yığcam olan məlumat isə bu cümlələrdən ibarətdir: “Orta əsrlər Ağsu şəhəri XVIII əsrdə ərazisinə və əhalisinə görə Azərbaycanın ən böyük şəhərlərindən biri idi. 1735-ci ilin mayında Nadir şah tərəfindən Ağsu kəndi yaxınlığında tikdirilən qala uzun müddət bu bölgədə ən əhəmiyyətli iqamətgah olmuşdur. Nadir şahın bölgəyə təyin etdiyi hakimlər – Şirvan xanları bu qalada oturdular... XVIII əsrin məşhur səyyahları Samuel Qmelin, Biberşteyn, Bronevski və başqaları bu qala haqqında yazmışlar. Ağsuda iki dəfə tələ xəstəliyi yayılmış, xeyli insan bundan vəfat etmişdi. Şirvan xanları dövründə Ağsuda sənətkarlıq, ticarət, mədəniyyət xeyli inkişaf etmişdi.

Bu da yurd, torpaq namusu olan bir ağsulunun dedikləri. Yəqin sizə də maraqlı oldu.

Bu tarixi faktları yada salandan sonra onu da əlavə edərkən, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin 22 dekabr 2025-

Şirvan camaatının havanın çərşənbələr ərəfasında tez-tez dəyişməsinə xarakterizə edən belə bir ifadəsi var: “Hava açılanda yaz olur, tutulanda qış”. Məhz həmin “yaz olan” günlərdə dağların güney yamacında, dərələrin gün düşən bucaqlarında əvvəlcə xırda göy çiçəklər, sonra isə titrək bənövşələr görünür...

...Yenə də çərşənbələr ərəfasidir və belə gözəl məqamda ağsulu dostum, sonralar qardaş kimi yaxın münasibətlərimiz olmuş Sabir Sarvanın “Bənövşə” şeiri yadıma düşür. Mən onun şeirlərini neçə məclisdə, nə qədər oxumuşamsa, bir Allah bilir.

Dəfələrlə ona irad tutmuşdum ki, nə üçün Ağsu barədə şeir yazmırsan? Bir dəfə də həmin etirazımı Ramiz Qusarçaylının yanında dilə gətirmişdim. Ramiz demişdi ki, Sabirin bütün şeirlərindən Ağsu ətri gəlir: “Onun “Bənövşə” şeiri Ağsu dağlarının, bağlarının, dərələrinin, düzlərinin ətrini vermirmir?”.

Xayalım toxunur dünənə gəlir, Ötənlər nə haya, nə üna gəlir, Gündə gözələrimin önünə gəlir, Mən o bənövşəni niyə dərmədim?! Duruşu hayalı, baxışı incə, Bir üzü gül idi, bir üzü qonça, Yandırır-yaxacaq məni ölüncə, Mən o bənövşəni niyə dərmədim?!

Şeirir dərin qatlarına baş vurmasaq, hürkək, titrək bənövşənin boyu göz önündə canlanır, ətri varlığımıza hakim olur.

Bənövşə ətrli çərşənbələrin mübarək, Ağsu! Bu gününü tarixin kimi zənginləşdirən sakinlərinin yeni-yeni uğurlarını qələmə alaıq. İnşallah!

Gələnlə isə bu qədim və müasir şəhərin 60 yaşını vəsf edəcəyik. Çünki Ağsu 1967-ci ilə qədər şəhər tipli qəsəbə adlanmış, həmin ildə isə şəhər statusu almışdır...

İlqar HƏSƏNOV, XQ-nin bölgə müxbiri